

PODSTAWY EDUKACJI

TOM 10

GRANICZNOŚĆ, POGRANICZE, TRANSGRESJA

RADA NAUKOWA

- prof. zw. dr hab. **Olga Czerniawska**, Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi, Polska
dr hab. **Dorota Gołębiak**, prof. CDV, Collegium Da Vinci w Poznaniu, Polska
prof. dr **Gaston Pineau**, Université de Tours, Francja
dr hab. **Hana Červinková**, prof. DSW, Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu, Polska
prof. zw. dr hab. **Wojciech Kojs**, Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej, Polska
prof. **Bernd-Joachim Ertelt** PhD, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie; Hochschule der Bundesagentur für Arbeit (HdBA), Mannheim – Niemcy
prof. dr **Liliana Ciascai**, Universitatea Babes-Bolyai, Cluj-Napoca, Rumunia
dr hab. **Grażyna Rygal**, prof. AJD, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, Polska
prof. zw. dr hab. **Ryszard Łukaszewicz**, Wyższa Szkoła Zarządzania EDUKACJA we Wrocławiu, Polska
prof. dr **Edward Rojas de la Puente**, Universidad Nacional Toribio Rodriguez de Mendoza (UNTRM), Chachapoyas – Peru
dr hab. **Eligiusz Malolepszy**, prof. AJD, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, Polska
prof. dr **Albert Arbós Bertrán**, Universitat Internacional de Catalunya, Barcelona, Hiszpania

LISTA RECENZENTÓW

- prof. zw. dr hab. **Bogusław Śliwerski**, Przewodniczący Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, Uniwersytet Łódzki, Polska
dr hab. **Astrid Męczkowska-Christiansen**, prof. AMW, Akademia Marynarki Wojennej w Gdyni, Polska
dr hab. **Jolanta Zwiernik**, prof. DSW, Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu, Polska
prof. dr **Pierre Dominicé**, Université de Genève, Szwajcaria
prof. **Vlasta Cabanová** PhD, Žilinská Univerzita v Žiline, Słowacja
dr hab. **Hanna Kędzierska**, prof. UWM, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Polska
prof. dr **Velta Lubkina**, Rēzeknes Tehnoloģiju Akadēmija, Łotwa
dr hab. **Małgorzata Muszyńska**, prof. KPSW, Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy, Polska
prof. dr **Gilles Baillat**, Université de Reims-Champagne-Ardenne, Francja
dr hab. **Tomasz Zimny**, prof. US, Uniwersytet Szczeciński, Polska
prof. Dr.Eu. **Miquel Àngel Comas**, European Knowledge Advisor Centro Universitario Internacional de Barcelona – Universidad de Barcelona, Hiszpania

Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie

PODSTAWY EDUKACJI

TOM 10

*GRANICZNOŚĆ, POGRANICZE,
TRANSGRESJA*

pod redakcją
KAROLA MOTYLA

Częstochowa 2017

Komitet Redakcyjny

Redaktor naczelny
Małgorzata PIASECKA

Redaktorzy tematyczni
Monika ADAMSKA-STAROŃ, Agnieszka KOZERSKA, Beata ŁUKASIK

Redaktorzy językowi
Małgorzata DAWIDZIAK-KŁADOCZNA – język polski, Marie-Françoise IWANIUKOWICZ –
język francuski, Janina STASZCZYK – język angielski

Redaktor statystyczny
Wioletta SOLTYSIAK

Sekretarze redakcji
Anna IRASIAK, Karol MOTYL

Redaktor naczelny wydawnictwa
Andrzej MISZCZAK

Korekta
zespół

Redakcja techniczna
Piotr GOSPODAREK

Projekt okładki
Sławomir SADOWSKI

Artykuły zawarte w czasopiśmie recenzowane są anonimowo

Podstawową wersją periodyku jest publikacja książkowa

Czasopismo w wersji elektronicznej opublikowane jest na stronie:
<http://podstawyedukacji.ajd.czyst.pl>

© Copyright by Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Częstochowa 2017

ISSN 2081-2264

Wydawnictwo im. Stanisława Podobińskiego
Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie
42-200 Częstochowa, ul. Waszyngtona 4/8
tel. (34) 378-43-29, faks (34) 378-43-19
www.ajd.czyst.pl
e-mail: wydawnictwo@ajd.czyst.pl

Spis treści

Contents

Od redakcji: Podstawy edukacji. Graniczność, pogranicze, transgresja (Karol MOTYL)	7
STUDIA I ROZPRAWY	
Halina Monika WRÓBLEWSKA	
Transgresje w biograficznych doświadczeniach wybitnych pedagogów – Marii Montessori i Janusza Korczaka	13
Transgressions in the biographical experiences of prominent educators (Summary)	32
Markus LIPOWICZ	
Transgresja człowieczeństwa – transhumanizm jako nowe oblicze wychowania religijnego?	33
Transgression of humanity – transhumanism as a new face for religious upbringing? (Summary)	50
Jacek SIERADZAN	
Krytyka edukacji tulku (reinkarnacji) w buddyzmie tybetańskim	51
Criticism of tulku education (reincarnation) in Tibetan Buddhism (Summary)	66
Mirośław ŁAPOT	
Galicyjskie doświadczenie międzykulturowości (na przykładzie wspomnień szkolnych Żydów z przełomu XIX i XX w.)	67
Galician experience of interculturality (as exemplified by Jewish recollections of school years Jews from the turn of 19th and 20th century) (Summary)	79
Katarzyna SMOTER, Zuzanna SURY	
Walka w ujęciu Karla Jaspersa jako sytuacja graniczna obecna w doświadczeniu nauczyciela. Refleksje na pograniczu filozofii i pedagogiki	81
The fight in the experience of Polish teachers according to the Karl Jaspers' conception of the fight as the limit situation (Summary)	98
Adrianna SARNAT-CIASTKO	
Tutor w cyberświecie – lampa i lustro	99
A tutor in the cyber world – a lamp and a mirror (Summary)	108

Katarzyna MALISZEWSKA	
Intymność edukacyjnego spotkania w Teatrze Telewizji	109
The intimacy of an educational encounter in Television Theatre (Summary)	118
Barbara JAMROZOWICZ	
O granicach dyskursywnych pojęć: edukacja seksualna i wychowanie seksualne	119
On the boundaries of discursive concepts: sexuality upbringing and sexual education (Summary)	138
Katarzyna SŁABY, Katarzyna SMOTER	
Polskich trawlebritów podróz w miejscu, czyli o przekraczaniu granic kulturowych i jego edukacyjnych konsekwencjach na przykładzie programu „Azja Express”	139
Polish travelbrities' journey "at home" – on crossing cultural boundaries and its educative implications through example of "Azja Express" reality show (Summary) ...	158
Agnieszka NYMS-GÓRNA	
Edukacyjne pogranicze izolacji penitencjarnej	159
Educational border of penitentiary isolation (Summary)	167
Z BADAŃ	
Katarzyna JAS University of Silesia in Katowice	
School environment and sense of identity of people in their late adulthood by the example of Cieszyn Silesia	171
Środowisko szkolne a poczucie tożsamości osób w wieku późnej dorosłości na przykładzie Śląska Cieszyńskiego (Streszczenie)	181
Michalina KASPRZAK	
Praca wychowawcy w środowiskach defaworyzowanych społecznie. Implikacje pedagogiczne na podstawie badań własnych	183
Educator's work in socially disfavoured backgrounds. Pedagogical implications on the basis of own research (Summary)	195

Zasady przygotowywania publikacji

I. Wymagania podstawowe

1. Dokument powinien zostać dostarczony w postaci elektronicznej (adres mailowy: pe@ajd.czyst.pl) w pliku typu „doc” lub „docx” (program Word).
2. Format: A4 standardowego maszynopisu (marginesy: 25 mm), czcionka Times New Roman, 12 punktów, odstęp 1,5 wiersza.
3. Stopień pisma w materiałach uzupełniających (tabele, przypisy, podpisy) powinien być o 2 punkty mniejszy od stopnia pisma tekstu głównego (10 pkt). Maksymalna szerokość tabel i rysunków to 12,5 cm przy układzie pionowym i 18 cm przy układzie poziomym.
4. Imię i nazwisko autora w lewym górnym rogu, poniżej afiliacja; tytuł tekstu wyśrodkowany i wytłuszczony.
5. Do artykułu należy dołączyć: jego streszczenie w języku polskim i angielskim oraz słowa kluczowe (maksymalnie 5 terminów) w języku polskim i angielskim.
6. Streszczenia w języku polskim i w języku angielskim autor przygotowuje we własnym zakresie. Powinny one stanowić skróconą wersję artykułu. Objętość tekstu każdego z załączonych streszczeń nie powinna przekraczać 200 wyrazów. Nad tekstem streszczeń należy umieścić tytuł artykułu (w przypadku streszczenia w języku angielskim tytuł powinien również być przetłumaczony na język angielski).
7. Przy wykorzystaniu jakichkolwiek materiałów pochodzących z innych publikacji należy stosować się do przepisów wynikających z prawa autorskiego.

II. Tekst główny

1. Akapity należy rozpoczynać wcięciem ustawionym jednakowo dla całego dokumentu (za pomocą linijki górnej bądź w oknie formatowania akapitu).
2. Dokładne **cytaty** wprowadza się za pomocą cudzysłowów „drukarских”. Cytat w cytacie oznacza się cudzysłowem «francuskim». Cudzysłów francuski należy wstawiać z tabeli znaków (polecenie: wstaw symbol). Można też stosować oddzielny akapit o mniejszym stopniu pisma.
3. Omawianą leksykę zapisuje się pochylą odmianą czcionki (*kursywą*).
4. Odmianą pochylą (*kursywą*) zapisuje się ponadto: tytuły dzieł drukowanych (*O dobrej i złej polszczyźnie, Kamienie na szaniec*), wtrącenia obcojęzyczne (*a propos, ex lege*), łacińskie nazwy systematyczne (*Corvus corvus*), włoskie terminy muzyczne (*legato*).
5. Partie tekstu można wyróżniać przez **pogrubienie** lub **r o z s t r z e l e n i e**. Nie stosuje się wyróżnienia poprzez podkreślenie. Należy również unikać łączenia **kilku rodzajów** wyróżnień. Wyróżnienia powinny być stosowane jednolicie i konsekwentnie w obrębie danej pracy.

III. Zasady podawania informacji bibliograficznej

1. Obowiązuje styl APA. W tekście umieszcza się odsyłacze bibliograficzne, na końcu artykułu natomiast – bibliografię.
2. Odsyłacz bibliograficzny w tekście składa się z umieszczonego w nawiasie okrągłym nazwiska autora i daty wydania źródła, oddzielonych przecinkiem, np. (Łukasiewicz, 2005).

W przypadku dokładnych cytatów podaje się też numer strony oddzielony od roku wydania przecinkiem, np. (Łukaszewicz, 2005, s. 74). Jeśli kilka prac tego samego autora opublikowano w tym samym roku, należy po dacie dodać litery „a”, „b”, „c” (bez spacji).

3. Nie stosuje się formy tamże/ibidem. Nazwisko autora podaje się za każdym razem. Prace dwóch autorów zapisuje się z przywołaniem obu nazwisk (Prigogine, Stenger, 1990). Prace 3–5 autorów: w pierwszym przywołaniu podaje się wszystkie nazwiska, w kolejnych tylko pierwsze i formułę „i in.” Prace sześciu i więcej autorów: zarówno w pierwszym, jak i kolejnych przywołaniach podaje się tylko nazwisko pierwszego autora i formułę „i in.”.

IV. Przykłady opisu bibliograficznego

1. Monografia

Klus-Stańska, D. (2010). *Dydaktyka wobec chaosu pojęć i zdarzeń*. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie ŻAK.

2. Artykuł w pracy zbiorowej lub wydawnictwie nieperiodycznym

Bakuła, K. (2006). Efekt motyla, swobodnie mówiąc. W: K. Bakuła, D. Heck (red.), *Efekt motyla: humaniści wobec teorii chaosu*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.

3. Praca pod redakcją

Bakuła, K., Heck, D. (red.). (2006). *Efekt motyla. Humanisci wobec teorii chaosu*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.

4. Artykuł w czasopiśmie

Serafin, K. (2013). Aksjologiczny wymiar tożsamości podmiotu osobowego w ujęciu Marii Gołaszewskiej. *Świdnickie Studia Teologiczne*, 10, 319–331.

Jeśli artykuł posiada numer DOI, należy podać go na końcu opisu bibliograficznego (po kropce), w formie aktywnego hiperlinku.